

LUKAS

Kern

Lukas, de arts die Paulus veel heeft vergezeld op zijn reizen, heeft in zijn evangelie geschreven 'over wat Jezus begonnen is te doen'. Hij doet dit ordelijk, feitelijk en goed gedateerd. Tegenover het aardse, Romeinse rijk van keizer Augustus, dat vooral gericht is op de elite, zet Lukas het hemelse rijk van koning Jezus, met evangelie voor alle mensen.

Zoals Markus het verhaal van Petrus vertolkt, zo vertolkt Lukas het verhaal van Paulus. Waarschijnlijk heeft Lukas, als metgezel en soort van lijfarts, ook meegemaakt dat Paulus ter dood werd gebracht.

Opbouw

Het boek Lukas geeft in hoofdzaak chronologisch het verhaal van Jezus weer. Het hele verhaal is gericht op Jeruzalem:

Begin in Jeruzalem	1-2
Galilea	3-9
Onderweg naar Jeruzalem	9-19
In Jeruzalem	19-24

Kerntekst

Het evangelie van Lukas kan worden samengevat in de bekende woorden van de engel(en) uit Lukas 2: 'Wees niet bang, want ik kom jullie evangelie brengen. Vandaag is in de stad van David jullie Redder geboren. Vrede op aarde voor alle mensen!' (2:10,11,14)

Lijnen

Het dak open

Lukas schrijft in dit bijbelboek al veel over wat de heilige Geest doet. Zelfs al voor Handelingen, voor Pinksteren, lezen we dat mensen vervuld zijn van de heilige Geest (Johannes in 1:15, zijn moeder Elisabeth in 1:41, zijn vader Zacharias in 1:67).

Lukas schrijft in vergelijking met de andere evangelisten ook veel over engelen.

Zowel de Geest als de engelen komen van boven: de hemel gaat open, God komt naar de mensen.

Opgemerkt

Lukas, de ooggetuige

Als arts hoort en ziet Lukas meer dan anderen. Hij gebruikt, zeker in zijn tweede boek Handelingen, vaak het woord 'getuigen', in juridische zin. En hij dateert meer dan de anderen nauwgezet de feiten, alsof hij iets moet bewijzen, als in een rechtszaak. (1:5, 2:1-2, 3:1-2)

Lukas, een verweerschrift?

Lukas schrijft zijn boek aan de 'hooggeachte Theofilus'. En schrijft later over 'hooggeachte Felix' en 'hooggeachte Festus'. Felix en Festus hebben beide een hoge functie en spreken recht over Paulus (Hand. 24 en 25). Ook Theofilus is mogelijk betrokken geweest bij een van de rechtszaken tegen Paulus. Dan zou het boek van Lukas een soort verweerschrift zijn, vóór de zaak van Paulus.

Onschuldig

Leuk detail in dit licht: het boek Lukas eindigt met drie keer Jezus is onschuldig, het boek Handelingen met drie keer Paulus is onschuldig.

Uitgelicht

Het programma van Jezus

Lukas geeft gelijk al aan het begin van Jezus' optreden, Jezus' programma door (historisch gaat Jezus pas later naar Nazaret): 'Hij kwam ook in Nazaret, waar Hij was opgegroeid, en volgens zijn gewoonte ging Hij op sabbat naar de synagoge. Toen Hij opstond om voor te lezen, werd Hem de boekrol van

de profeet Jesaja overhandigd, en Hij rolde hem af tot de plaats waar geschreven staat: 'De Geest van de Heer rust op Mij, want Hij heeft Mij gezalft. Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft Hij Mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken en aan blinden het herstel van hun zicht, om onderdrukten hun vrijheid te geven, om een genadejaar van de Heer uit te roepen.' (4:16-19)

Dit hemelse programma staat lijnrecht tegenover het politieke programma van de keizer, dat Theofilus wel kent. Keizer Augustus, de 'vredevorst' en 'redder van de wereld', maar met veel slaven en een koud, meedogenloos karakter, kan de wereld niet redden.

Universeel, voor alle mensen

Keizer Augustus' rijk voor de elite tegenover het universele genaderijk van Jezus. De elite wordt beschaamd. Dat de elite alleen oog heeft voor zichzelf, laat de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus duidelijk zien (16:19-31).

Dat ook de gelovige elite, het priesterschap, tekort schiet, laat de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan zien (10:30-37). Het priesterschap is failliet, Zacharias kan niet meer zegenen. (1:22) Jezus Christus is Jodendom 2.0. Het boek eindigt met een zegenende Jezus. (24:51)

Veel teksten in Lukas benadrukken de universele en overvloedige genade van God:

'Eer zij aan God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in mensen een welbehagen.' (2:14)

'En al wat leeft zal zien hoe God redding brengt.' (3:6)

'Ga naar de wegen en de akkers buiten de stad en nodig iedereen met klem uit, want mijn huis moet vol zijn.' (14:23)

'Er staat geschreven dat de Messias zal lijden en sterven, maar dat Hij op de derde dag zal opstaan uit de dood, en dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven. Jullie zullen hiervan getuigenis afleggen, te beginnen in Jeruzalem.' (24:46-48)

Zie ook 3:38 en 13:29-30.

Jezus heeft veel aandacht voor de onderkant van de maatschappij. Lukas belicht dit.

Zondaren: het verhaal van Zacheus, de zondaar bij wie Jezus gaat eten, staat alleen in Lukas.

Buitenlanders: hetzelfde geldt voor de gelijkenissen van de barmhartige Samaritaan en van de tien melaatsen, waarin alleen de Samaritaan terugkomt om Jezus te bedanken.

Vrouwen: veel verhalen over vrouwen, veel vrouwen helpen met Paulus en Lukas mee.

Armen: waar Mattheus schrijft 'Zalig zijn de armen van geest' (NBV: 'wie nederig van hart Zijn'), schrijft Lukas 'Zalig de armen' en 'Maar wee jullie die rijk zijn, jullie hebben je deel al'. (Mat. 5:3, Luk. 6:20,24). God is niet tegen rijkdom, Hij is wel tegen armoede.

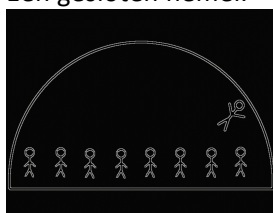
Welk effect heeft dit reddend evangelie op deze mensen? Vreugde!

'Vreugde en blijdschap zullen je ten deel vallen, en velen zullen zich over zijn geboorte verheugen.' (1:14). Zie ook 2:10, 15:6, 9-10,32 en 24:52-53. In deze laatste verzen van Lukas staat 'Ze brachten Hem hulde en keerden in grote vreugde terug naar Jeruzalem, waar ze voortdurend in de tempel waren en God loofden'.

Het evangelie van Lukas begint en eindigt met vreugde, en is ermee gevuld.

Beeld

Een gesloten hemel.

Een geopende hemel.

